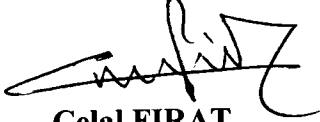

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda belirtilen sorularımın **Milli Eğitim Bakanı Yusuf TEKİN** tarafından Anayasanın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Celal FIRAT
İstanbul Milletvekili

Milli Eğitim Bakanlığı 2023 -2024 eğitim ve öğretim yılının 11 eylülde başlayacağını açıklamıştır.

Bu yıl ekonomik sıkıntıların yanında, zorunlu din dersleri, seçmeli din dersi sayısının artırılması, ÇEDES projesi ve sözde parasız eğitimin bağışlarla ikame edilmesi gibi eğitimi piyasalaştıran ve dinselileştiren devasa sorunlarla veliler ve öğrenciler nitelsiz eğitim sisteminin kıskacında çaresizliğe itilmeye çalışılmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın (MEB) 2023-2024 itibariyle yayımladığı yeni çizelgeye göre, okullarda din derslerinin saati artacak, Liselerde sekiz saat zorunlu olan din dersi, ayrıca dört saat zorunlu seçmeli, dört saat de tercihe bağlı seçmeli olacak şekilde haftada 16 saate kadar yükseltilmiştir. Yapılan bu düzenleme hem hukuki dayanaktan yoksundur hem de seçmeli din derslerini fiilen zorunlu hale getirmektedir.

Diğer taraftan, ücretsiz kitap dağıtımının ek kaynak temini talepleri ile işlevsizleştirilmesinin yanında, eğitim sendikalarının bir araştırmasına göre okula başlama maliyeti bir önceki yıla göre %126 oranında artmış durumdadır.

Yeni eğitim öğretim yılında eğitimciler, ekonomik krizin yanı sıra din görevlilerini okullara sokacak ÇEDES'le, tek tipe zorlayan önlük giydirme baskısıyla ve din dersi dayatmasıyla mücadele kararı alarak, MEB'in görevlerini Diyanet'le paylaşmasına karşı çıktıklarını ve demokratik, laik, bilimsel eğitimden ve adil bir yaşamdan yana tutum aldıklarını açıklamışlardır.

"Çevreme Duyarlıyım, Değerlerime Sahip Çıkıyorum (ÇEDES)" projesi Anayasaya, 7354 sayılı Öğretmenlik Meslek Kanunu'na ve bakanlık mevzuatına aykırı olarak, laik ve bilimsel eğitime zarar verecek şekilde sözde manevi danışmanlar ile mevcut sorunları daha da derinleştirecek tehlike içermektedir.

Türkiye'de ataması yapılmayan binlerce rehber öğretmen, yüzbinlerce yetişmiş öğretmen varken ÇEDES gibi protokollerle eğitim sistemi öğrencilerin geleceğini belirsizliğe sürüklemektedir.

Bilindiği gibi, Anayasa Mahkemesi (AYM) Genel Kurulu zorunlu din dersinin din özgürlüğünün ihlali olduğu gerekçesiyle 2014 yılında yapılan bireysel başvuruyu değerlendirmek üzere 7 Nisan 2022 tarihinde toplanmıştır. AYM Genel Kurulunda 8 yıldır devam eden dosyada, “Anayasa’nın 24. Maddesinin dördüncü fıkrasında güvence altına alınan ebeveynlerin eğitim ve öğretimin kendi dinî ve felsefî inançlarına göre yapılmasını sağlama hakkının ihlal edildiğine” dair karar verilmiştir. AYM’nin söz konusu kararı ile ebeveynlerin eğitim ve öğretimin kendi dini ve felsefî inançlarına göre yapılmasını sağlama hakkının ihlal edildiğine hükmedilmiştir.

1980 darbesi sonrası hazırlanan 1982 Anayasasıyla birlikte Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi okullarda zorunlu dersler arasında yer almıştır. Bu zorunluluk Türkiye’de yaşayan Sünnî inancın dışındaki tüm diğer inançlar ve inançsızlar açısından bir insan hakkı ihlali olarak yıllarca dile getirilmekte, muafiyet talepleri ulusal ve uluslararası mahkemelere taşınmakta, uluslararası ve ulusal mahkemelerin verdiği kararlar yerine getirilmediğinden bitmeyen bu tartışma hem ülke gündemini meşgul etmekte hem de bu sorunu yaşayan ailelerin mağduriyetinin sürmesine neden olmaktadır.

Türkiye’de yerel mahkemelerde açılan davalar ve AİHM nezdinde yapılan başvuruların ardından gelen mahkûmiyet kararları, zorunlu din dersi uygulamasının toplumsal talepleri karşılayamadığı ve konu hakkında değişikliğe gidilmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır. Özellikle Alevi inancına sahip ailelerin çocuklarının din dersinden muaf tutulması yönünde yapmış oldukları başvurular, yerel mahkemelerce lehte sonuçlanmasına rağmen Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin zorunlu olmaktan çıkarılması için gerekli düzenlemeler bugüne kadar yapılmamıştır.

Aleviler tarafından zorunlu din derslerine karşı Türkiye’nin değişik yerlerinde her yıl okullar açılırken davalar açılmaktadır. Alevi örgütleri, anayasanın belirttiği eşitlikçi kavramları hatırlatarak bu sorunun çözüme kavuşturulması gerektiğini ifade etmektedirler. Bu kararlar, benzer olası davalar için emsal teşkil etmesi bakımından önem taşımaktadır.

Bu noktada, Türkiye’de zorunlu din kültürü ve ahlak bilgisi dersi uygulamasında, sorunun ortadan kaldırılmasının yegâne yolunun zorunlu din dersi uygulamasının kaldırılması ve bu dersin yerine tüm dinlere ve inanma biçimlerine eşit mesafeden bakabilecek seçimli bir “Din Kültürü” dersi uygulamasının getirilmesi öneriler arasında yer almaktadır.

Diğer taraftan, zorunlu din dersinin yanı sıra, okul idarecilerinin “dini içerikli” derslerin seçilmesi yönündeki müdahaleleri her yıl olduğu gibi bu yılda devam etmektedir. Belirlenen seçmeli derslerin öğrencilerin pedagojik, akademik gelişimlerine olanak sağlamaktan uzak olduğuna dikkat çeken eğitimciler, öğrencilerin kendi ihtiyaç ve istekleri doğrultusunda ders seçmelerinin önünün açılması gerektiğini ifade etmektedirler.

Yaşadığımız koşullarda siyasi iktidarın bütün okulları imam hatipleştirme gayretinde olduğu, normal ortaokul ve liselerde bu seçmeli dersler vasıtasıyla eğitimin dinselleşmesine yönelik politikaların sürdürüldüğü görülmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ve il Milli Eğitim Müdürlükleri seçmeli dersleri eşit koşullarda tanıtması gerekirken, *dini içerikli* derslerin seçilmesi için çalışma yürüttüğü, velileri teşvik ettiği kamuoyuna yansıyan haberlerden de bilinmektedir.

Zorunlu din dersinin Alevi öğrencilere verilemeyeceği yönündeki yargı kararları uygulanmazken, tam aksine dini içerikli ders sayısının artırılması bilinçli bir politika yürütüldüğünün göstergesidir.

Laik, bilimsel, demokratik, kamusal, cinsiyet ayrımsız, eşit, ana dilinde eğitimden her geçen gün uzaklaşmaktadır.

Bütün bunların dışında; çocuklarını okula kaydettiren velilerden bağış istenmesi ise hiper enflasyon ortamında kırtasiye malzemesi ve servis ücretleri ile birlikte aile bütçesini oldukça sarsmaktadır. Okullara yeterince ödenek verilememesi nedeniyle, bazı velilerin adrese dayalı kayıt yerine kendi seçtiği okula çocuğunu yazdırmak istemesi halinde 5 bin ile 100 bine yakın rakamlarla bağış istendiği bilinmektedir.

Topluma okullarda bağış adı altında kayıt parası alınmasının yasak olduğu söylenmesine rağmen okullara yeteri kadar bütçe verilmediği için okulların kendi imkânları doğrultusunda bütçe oluşturması gerektiği belirtiliyor, dolayısıyla okullar da kayıt dönemlerinde bu bütçeyi velilerden karşılamayı tercih etmektedirler.

Tüm bunlara göre;

- 1- Anayasa Mahkemesinin “zorunlu din derslerinin inanç özgürlüğünün ihlali” yönünde verdiği karara rağmen zorunlu din dersleri uygulamasına devam edilecek midir?
- 2- Seçmeli dersleri, çocukların ilgi ve yeteneklerine göre seçme özgürlüğüne okul idarecilerince neden müdahale etmektedir?
- 3- Adı üzerinde olan seçmeli dersin, okul idarelerince zorunlu *dini içerikli* derslere yönlendirilmesine bakanlık olarak neden sessiz kalınmaktadır?
- 4- Bakanlığınızın, okul idarelerince seçmeli derslerde *dini içerikli* derslerin seçilmesi yönünde ailelere baskı yapıldığı yönündeki haberlerden bilgisi var mıdır?
- 5- Öğrencilerin/velilerin seçme özgürlüğünü ortadan kaldıran idareciler hakkında bir işlem yapılacaktır mı?
- 6- Okulların zorunlu giderlerinin yüzde kaçını milli eğitim bütçesinden yüzde kaçını kayıt zamanında alınan bağışlarla karşılanmaktadır?
- 7- Binlerce atamayan rehberlik öğretmenleri varken ÇEDES projesi kapsamında manevi danışmanlara neden ihtiyaç duyulmaktadır?
- 8- ÇEDES projesi kapsamında görevlendirilen manevi danışmanlar hangi eğitimi almış, hangi pedagojik formasyona sahiptir? Bu danışmalara hangi ölçme ve değerlendirme sınavı yapılmaktadır?
- 9- ÇEDES projesi kapsamında görevlendirilen manevi danışmanların, idareye karşı sorumlulukları nelerdir? Manevi danışmanların sayısı kaçtır, hangi illerde görevlendirileceklerdir? Bir okula kaç manevi danışman verilecektir? Ücret skalası neye göre belirlenecektir?
- 10- Okullarda ki rehber öğretmen sayısı kaçtır? Rehber öğretmen açığı varsa neden atama yapılmamaktadır?